

STOCKHOLMS STADS SMÅSTUGEBYGGEN

1934

STOCKHOLMS STADS FASTIGHETSKONTOR
SMÅSTUGEBYRÅN

TEL.: NAMNANROP »STADSHUSET» — ADR.: STADSHUSET, STOCKHOLM

1934 ÅRS SMÅSTUGOR

Bostadsfrågan är alltid aktuell och särskilt i brydsamma tider pochar den på sin lösning. Det gäller för den enskilde att inom en given kostnadsram söka erhålla största möjliga valuta beträffande rymlighet, hygien och andra omständigheter, som skänka trevnad och tillfredsställelse med bostaden.

Den av Stockholms stad ledda småstugebyggnadsverksamheten, som nu pågått sedan år 1927, giver envar möjlighet att erhålla en verkligt billig och ur alla synpunkter sund bostad i stadens egna trädgårdsstäder, möjlighet att skapa sig ett eget hem utan kapitalinsats och utan andra ekonomiska resurser än en blygsam årlig inkomst. Småstugebyggnadsverksamheten är nämligen så organiserad att den nödvändiga insatsen kan göras i form av eget arbete, vilket ej erbjuder någon större svårighet för den intresserade och duglige, då detta hans arbete, förlagt till fritiden under en sommar, på allt sätt underlättas. Sålunda tillhandahåller staden all för bygget erforderlig materiel, som utvalts med tanke på dess lätthanterlighet och som i största möjliga utsträckning iordningställts vid fabrikerna. Särskilda instruktörer stå till förfogande och ge råd och anvisningar i alla förekommande byggnadsdetaljer samt tillhandahålla de erforderliga ritningarna. Arbeten, som ej få utföras av den byggande själv, såsom rörarbete, elektriska anläggningar m. m., ordnas av staden. Vid resningen av husstommen erhålles viss hjälp av yrkeskunnig arbetare etc. I den mån den byggande ej själv kan utföra övriga arbeten, ankommer det dock på honom att anskaffa nödig arbetshjälp. Över 1,800 småstugor i storlek varierande från 2 till 4 rum och kök äro redan på så sätt uppförda, de flesta av icke fackkunniga.

Som regel ha de byggande ej kunnat utföra allt arbete men dock mer än tillräckligt för att täcka den erforderliga insatsen.¹⁾ Det enda kontanta utlägg, som oundgängligen erfordras, är inbetalandet vid kontrakteringen av ett års avgäld för tomten samt vissa andra stadgade avgifter till ett sammanlagt belopp av c:a 300 kr. Möjligheten att utan tillgång till kapital skapa sig ett eget hem i en sund miljö är sålunda icke längre någon utopi utan rena verkligheten, som träder var och en till mötes vid besök inom stadens småstugeområden Olofslund, Åkeshof och Ångby i Bromma samt Enskede, Svedmyra, Tallkrogen och Skarpnäck i Enskede församling.

Som av det efterföljande torde komma att med all tydlighet framgå, måste småstugan anses vara den billigaste bostadsform som f. n. existerar i Stockholm. Numera sättes ju alltid bostadskostnaden i relation till bostadsutrymmet, vilket är det enda rätta. Det visar sig då att man för en och samma kostnad får ända till *dubbelt* så stora utrymmen i en småstuga som i även ett det allra billigaste nybyggda bostadshus i den inre staden. I småstugan förekommer ej kok-, sov- och matvråar utan rymliga kök och rum, där man med trevnad kan vistas och

¹⁾ Beräknar man exempelvis, att en stuga av medeltyp drager en kostnad av c:a 10,000 kr. enligt programenliga utförandet, och att lånet uppgår till 90 % därav, d. v. s. 9,000 kr., så ankommer sålunda på den byggande att själv genom arbete insätta 1,000 kr. Då de totala arbetslönerna, fränsett de entreprenadarbeten, som ordnas direkt av staden, uppgå till över 2,000 kr., så måste sålunda den byggande själv prestera icke fullt hälften av byggnadsarbetet.

känna sig hemma. Småstugan är en verklig familjebostad, där barnen få plats och där man ej riskerar att störas av vägg i vägg boende grannar. Till stugan hör en egen tomt, som är både till nytta och nöje för familjemedlemmarna, i det att sysslandet med densamma ger utbyte och är en lämplig motvikt mot enformigt och slitande förvärvsarbete av ena eller andra slaget. Det torde sålunda för de flesta vara väl värt att reflektera på möjligheten av att skapa sig ett eget hem i en modernt utrustad småstuga.

Under innevarande år komma nya stugor att uppföras huvudsakligen inom Ångby småstugeområde i Bromma och Tallkrogens småstugeområde i Enskede. Belägenheten av och kommunikationerna till dessa områden framgå av kartskisserna å sid. 4 och 5. De nya stugorna skola vara av fyra olika huvudtyper, benämnda typ II, III, IV och V. De variera i storlek från 2 till 4 rum och kök samt äro närmare beskrivna å sid. 8 till 11. Varje stuga förses med ledningar för gas, vatten, avlopp och elektricitet ävensom med centralvärmeledning. I källaren är anordnad kombinerad tvätt- och badstuga, vilket visat sig erbjuda många fördelar. Badstugan blir bland annat utrustad med vattenvärmare från vilken varmvattnet till badet erhålles och som är bekvämt anordnad för gaseldning. I källaren finnes vidare, förutom pannrum och vanliga ekonomitrymmen, jämväl ett större utrymme, som kan användas som verkstadsrum eller eventuellt för en mindre tilläggskostnad inredas till garage, därest terrängförhållandena å tomten det tillåter. W. c. förlägges i en del typer i källarvåningen samt i en del typer i bottenvåningen. Ytterligare utrymmen kan vinnas genom att jämväl utbygga källaren under kvisten eller blomsterrummet.

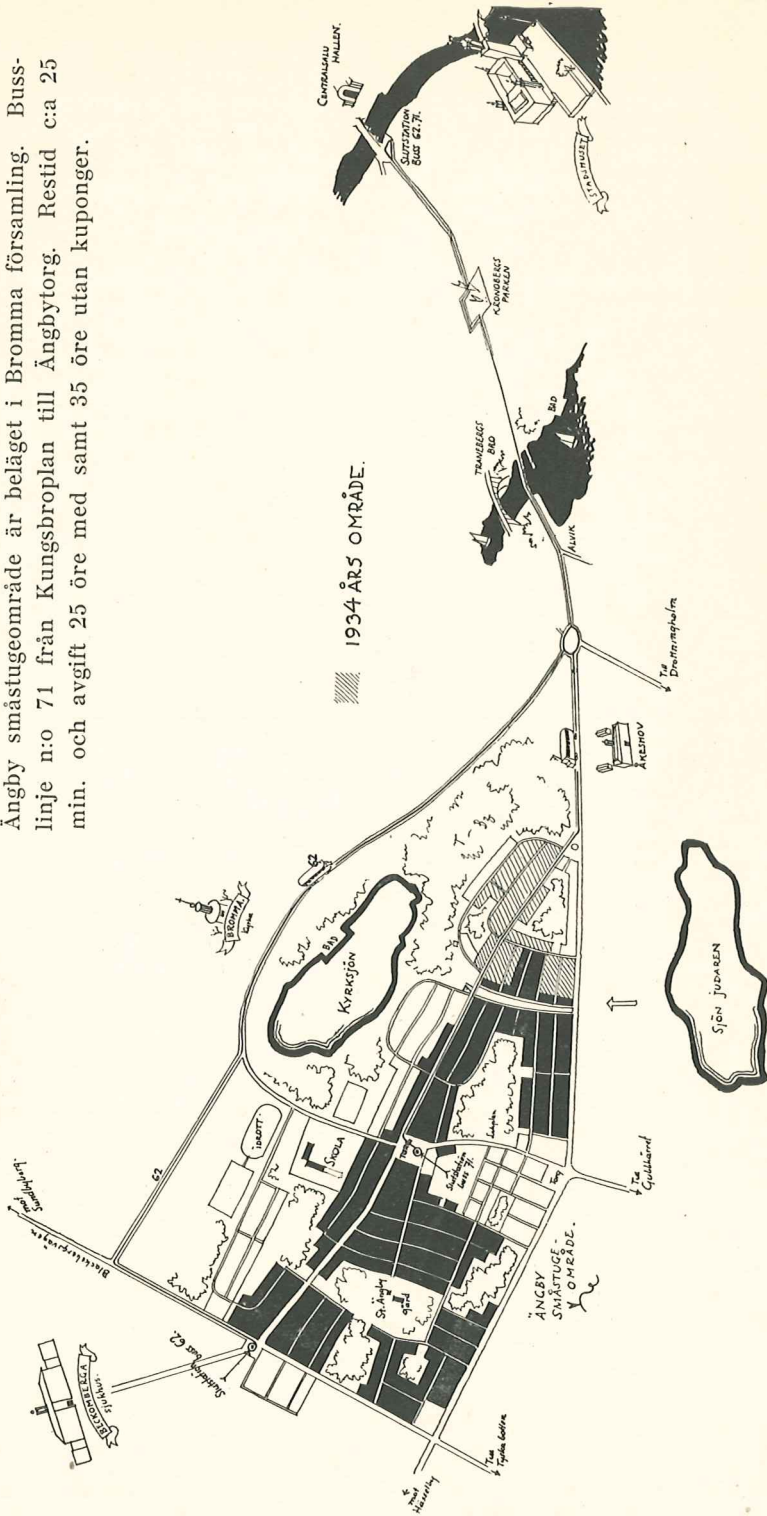
Bottenvåningen inrymmer ett rymligt kök samt, beroende på typ, ett eller två rum, tambur eller hall etc. Det är även möjligt att i samband med första utbyggandet eller senare utöka bottenvåningen genom anordnande av ett särskilt blomsterrum, vilket, vad beträffar typerna II och III, kan ske genom inglasning av den öppna kvisten, som förekommer i dessa typer, och som är särskilt konstruerad för att sådan inglasning och vinterboning med lätthet skall kunna utföras. Merkostnaden härför är jämförelsevis låg. Även typ IV förses ofta, ehuru kostnaden då är större, med blomsterrum, som här kan anordnas med överliggande altan. Blomsterrummet utbygges då vanligen i anslutning till stora rummet. Köket utrustas bland annat med gasspis och lämpliga diskbänks- och skåpinredningar. Väggarna klädas i köket helt samt i tambur och trappuppgång till brösthöjd med plywood. Ovan diskbänk och spis anbringas vita plattor av glas. Diskbänken, som i det vanliga utförandet ej innehåller diskbassäng, förses med plåtbeslag av rostfritt stål. Varmvatteninstallation ingår ej i det ordinarie programmet.

Våningen en trappa upp i typ II, III och IV inredes med ett rum och hall eller bättre med två rum och hall. Denna inredning behöver dock icke ske i första utbyggnadsstadiet. För många är det nämligen vida fördelaktigare att ej utbygga övre våningen från början utan hava detta utrymme så att säga i reserv och först vid verkligt behov inreda detsamma. Inredningen kan då också ske mera successivt, vilket givetvis ofta ställer sig förmånligt. Redan i första utbyggnadsstadiet ingolvas emellertid övre våningen och erforderliga rörledningar dragas upp så att inkopplingarna sedermera med lätthet kunna utföras. De som redan från början vilja inreda övre våningen i typ II, III eller IV, erhålla byggnadslånet ökat med ett belopp, som täcker materialkostnaden för denna inredning.

Av vad som är anfört torde i stora drag framgå huru stugorna normalt utrustas (programenliga utförandet) samt en del förekommande extraanordningar.

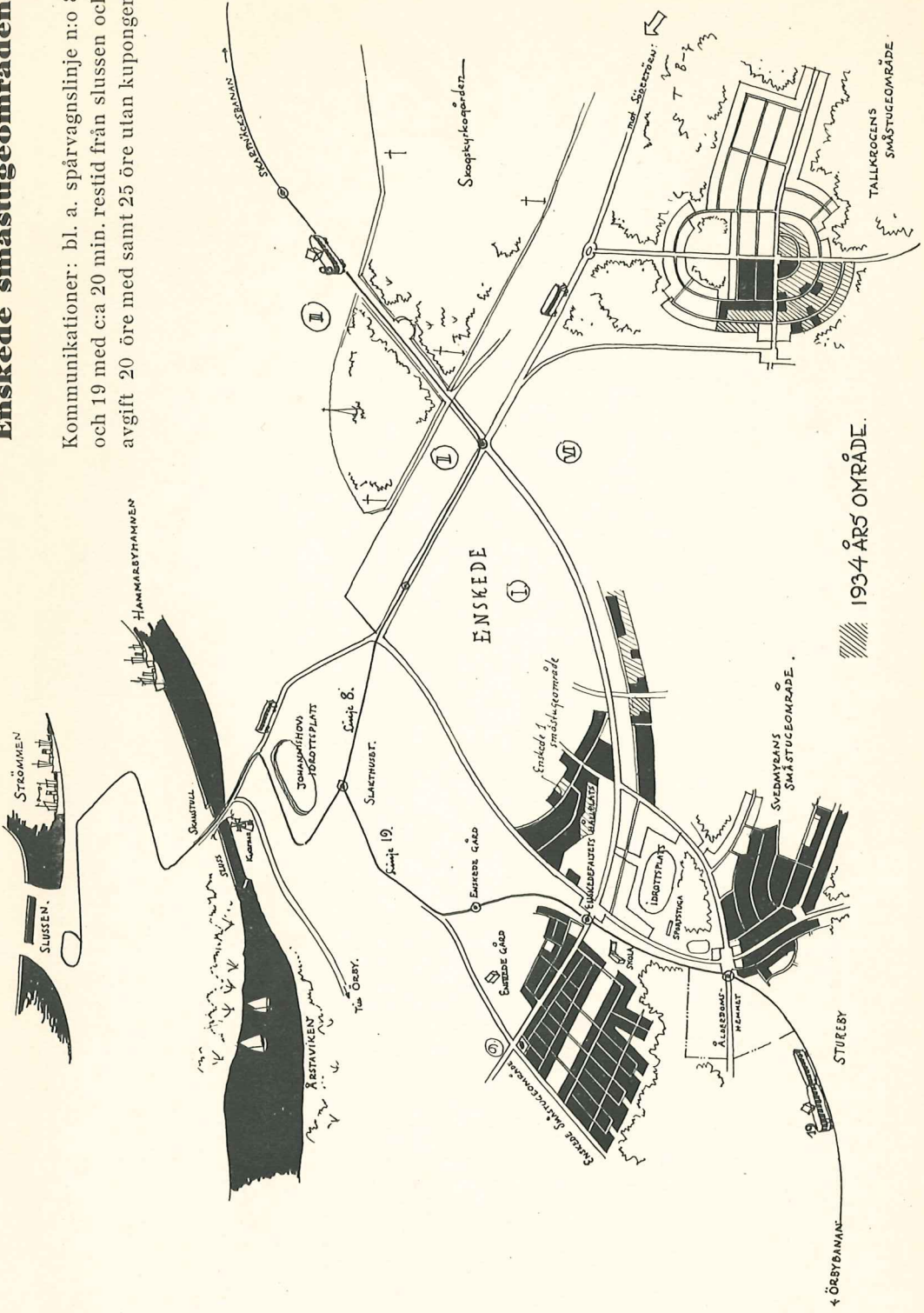
Ängby småstugeområde.

Ängby småstugeområde är beläget i Bromma församling. Busslinje n:o 71 från Kungsbroplan till Ängbytorg. Restid c:a 25 min. och avgift 25 öre med samt 35 öre utan kuponger.

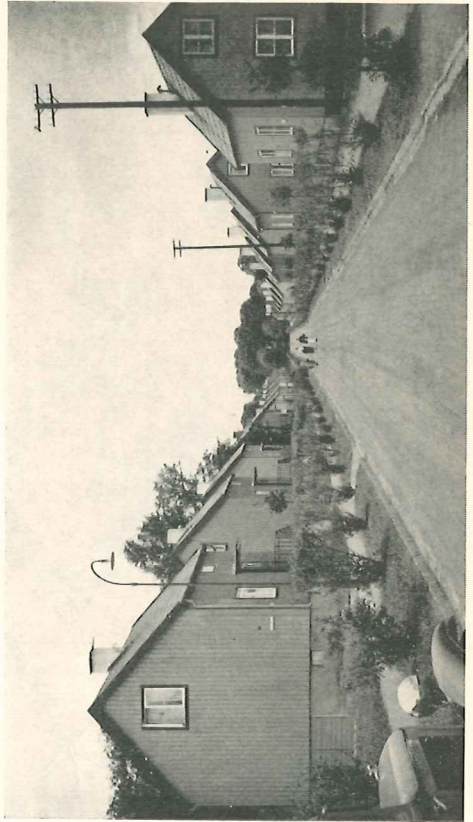
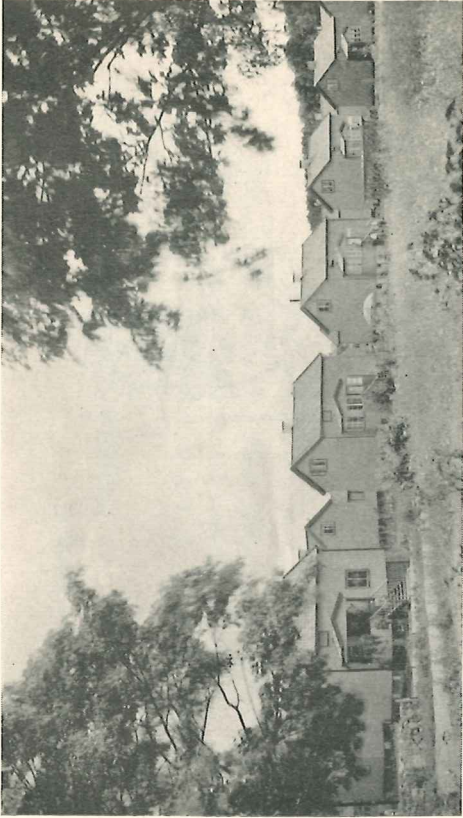

Enskede småstugeområden.

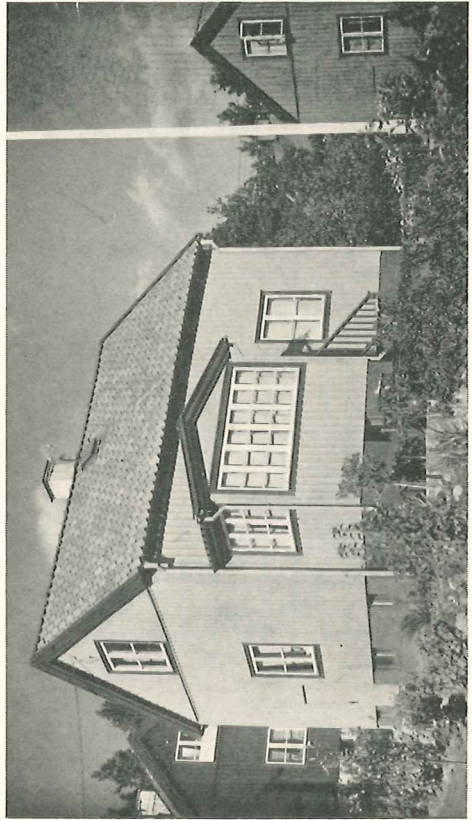
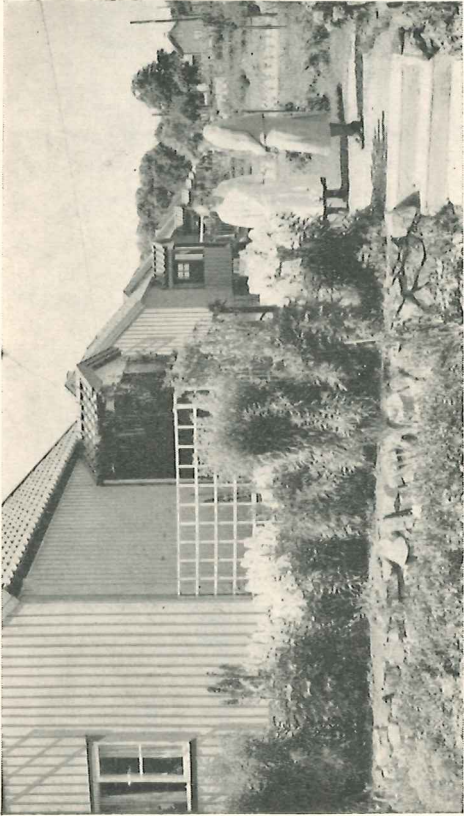
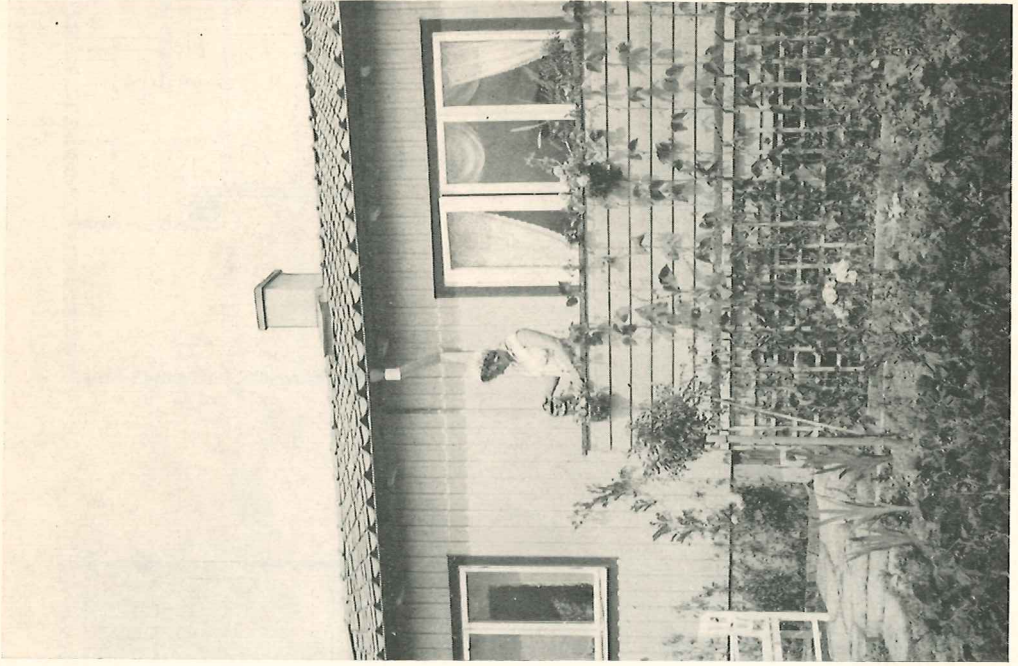
Kommunikationer: bl. a. spårvagnslinje n:o 8 och 19 med c:a 20 min. resttid från slussen och avgift 20 öre med samt 25 öre utan kuponger.

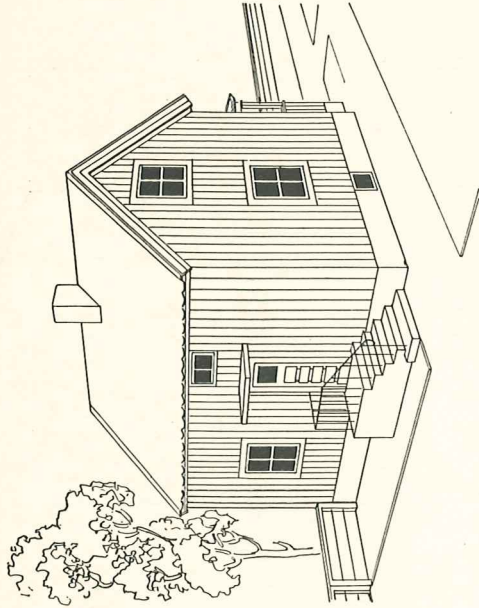
1934 ÅRS OMRÅDE.

BILDER FRÅN SMÅSTUGEOMRÅDEN

TYP II är den största förekommande stugtypen. *Bottenvåningen* innehåller två rum och kök, w. c. m. m. Från tamburen leder trappa upp till övre våningen samt ned till källarvåningen. Mellan rummen finnes bred öppning, som stänges med pardörrar. Från stora rummet leder ett par fönsterdörrar ut till den öppna eller event. inglasade verandan. *Övre våningen* kan inredas med två eller ett rum och hall, i sistnämnda fall blir hallen synnerligen stor. Plats finnes för rymliga garderober, toalettutrymme etc. *Källarvåningen* innehåller de vanliga ekonomiutrymmena samt ett verkstadsrum, som med lätthet kan anordnas till garage.

Utan inredd
övervåning

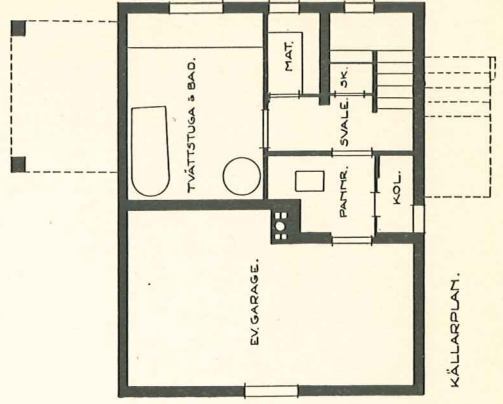
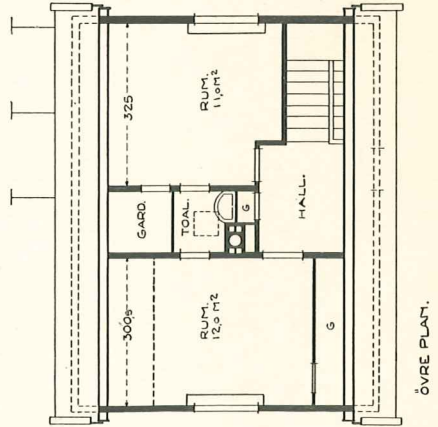
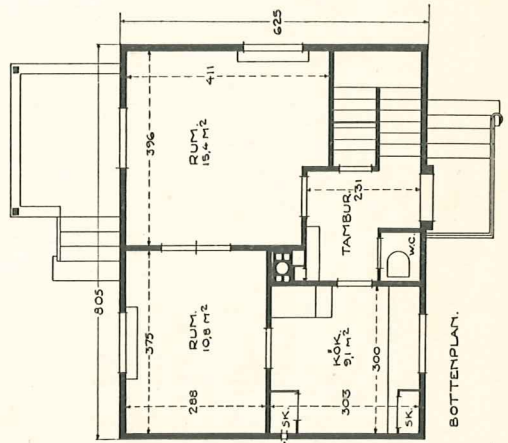
Beräknad byggnads-
kostnad vid stan-
dardutförande . . . kr. 11.000 kr. 12.500

Med inredd
övervåning

Beräknade årsom-
kostnader . . . ca kr. 1.000 ca kr. 1.050

I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till ca 120 kr. pr år.

TYP II

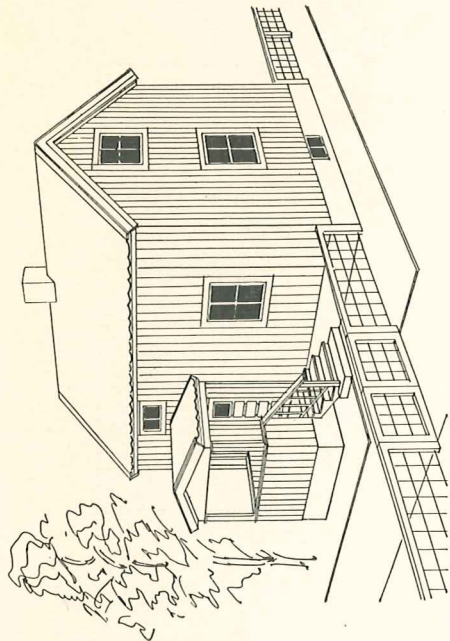

KÄLLARPLAN.

ÖVRE PLAN.

BOTTENPLAN.

TYP III är en medelstor typ. *Botten-
våningen* innehåller ett stort rum och ett
mycket rymligt kök m. m. Från tamburen
leder trappa upp till övre våningen samt
ned till källarvåningen. *Övre våningen*
är ej fullt så rymlig som motsvarande vå-
ning i typ II, men giver dock möjlighet att
inreda två rum och hall eller, vilket också
är mycket vanligt, ett rum och en stor hall.
Rymliga garderober och toalettutrymme kan
inredas. *Källarvåningen*, som är syn-
nerligen rymlig, innehåller de vanliga eko-
nomitrymmena jämte w. c. samt ett verk-
stadsrum, vilket, liksom motsvarande ut-
rymme i typ II, lätt kan anordnas till garage.

Utan inredd
övervåning

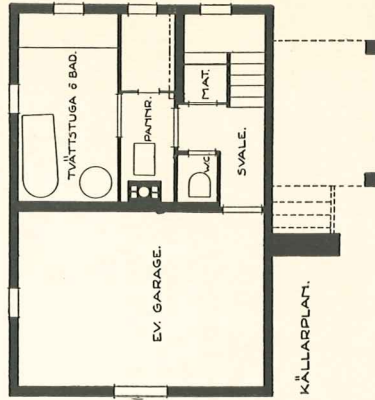
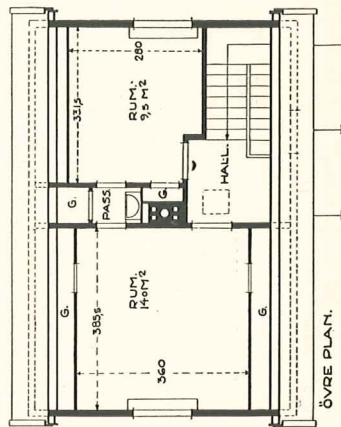
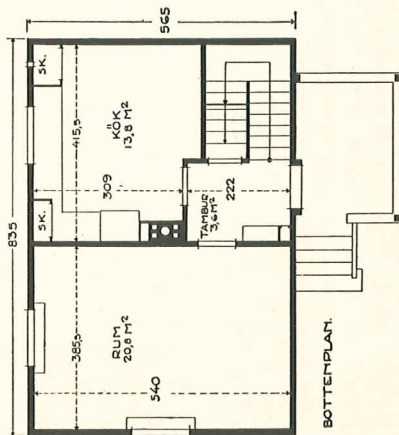
Med inredd
övervåning

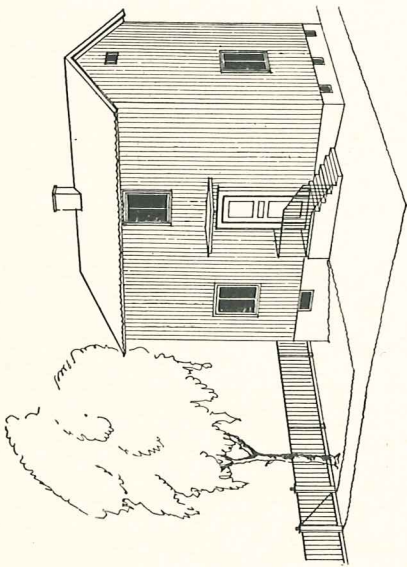
Beräknad byggnads-
kostnad vid stan-
dardutförande . . . kr. 10,000 kr. 11,400

Beräknade årsom-
kostnader . . . c:a kr. 900 c:a kr. 950

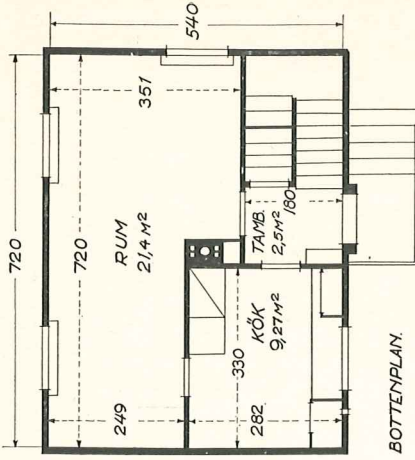
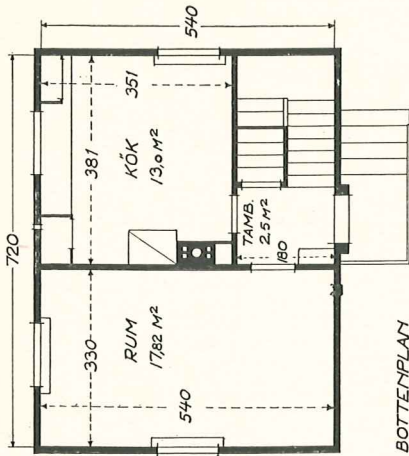
I årsomkostnaderna äro inberäknade ut-
gifter för ränta och amortering å stadens
lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sot-
ning, renhållning och vatten men ej värme.
Kostnaden för värme kan beräknas till c:a
100 kr. pr år.

TYP III

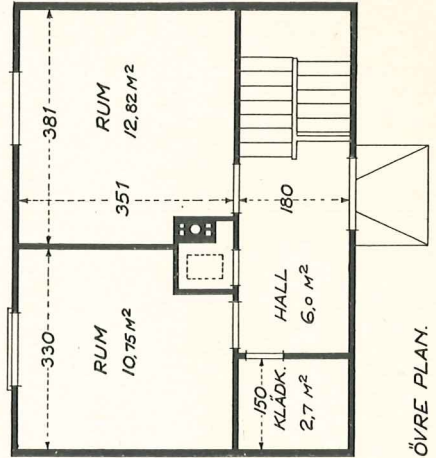

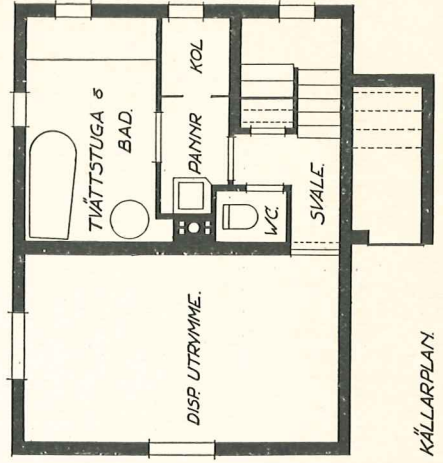
TYP IV

IV a

IV b

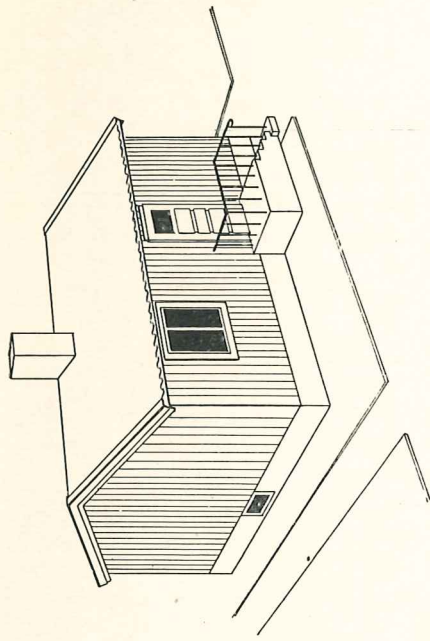
TYP IV är småstugan i två fulla våningar. Den har något mindre grundyta än typ III men erbjuder dock stor rymlighet, emedan övre våningen ej inkräktas av takfallet. *Botteväningen* i denna typ kan, som vidstående planskisser utvisa, inredas enligt tvenne alternativ (IV a och IV b). Enligt alt. a erhålles ett mycket rymligt kök och ett större rum jämte hall m. m. I alt. b har köksutrymmet minskats och erhålles i stället en rymlig matvärd med direkt förbindelse från köket. Då tillämpandet av resp. alt. i vissa fall är beroende på tomtens läge bör önskemål ifråga om stugtyp framföras vid tomtvalet. *Övre våningen* inredes som regel med två rum, hall och garderob. *Källarvåningen*, som inrymmer de vanliga ekonomitrymmena och w. c., kan inredas med garage. Utöver standardprogrammet kan blomsterrum med tillhörande altan utbyggas. Det för stugan fastställda byggnadslänet ökas dock icke, därest sådan tillbyggnad sker.

Utan inredd övervåning
Med inredd övervåning

Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande kr. 10,500 kr. 11,700
Beräknade årsomkostnader . . . ca kr. 950 ca kr. 1,000

I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till ca 120 kr. pr år.

TYP V innehåller endast en våning men utrustas lika modernt som alla övriga typer. *Bottenvåningen* innehåller två rum och kök, som äro icke oväsentligt rymligare än exempelvis motsvarande utrymmen i bottenvåningen för typ II. Trappa leder ned till källarvåningen från tamburen. *Källarvåningen* innehåller badstuga, matkällare, pannrum, w. c. m. m.

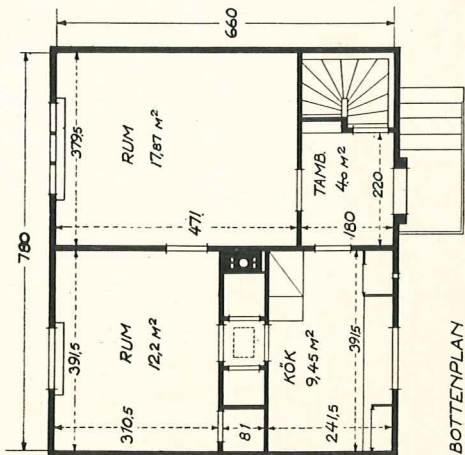

Beräknad byggnadskostnad vid standardutförande kr. 9,200
Beräknade årsomkostnader . . . ca kr. 800

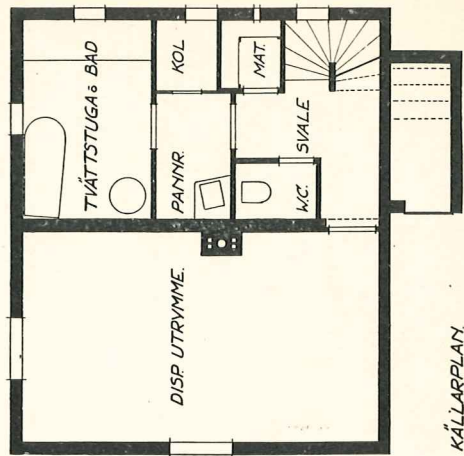
I årsomkostnaderna äro inberäknade utgifter för ränta och amortering å stadens lån, tomträttsavgäld, skatt, försäkring, sotning, renhållning och vatten men ej värme. Kostnaden för värme kan beräknas till ca 80 kr. pr år.

TYP V.

Denna stugtyp kommer att dels placeras på tomter av vanlig storlek om ca 500 kvm. och dels på mindre tomter om ca 350 kvm., som effektivt avskärras från varandra. Detta ernås bl. a. genom att stugorna ej förses med gavelfönster och placeras med den ena gaveln i tomtgränsen.

BOTTENPLAN

KÄLLARPLAN

BILDER FRÅN BYGGNADSARBETET

Stockholm 1934. K. L. Beckmans Boktr.
161734